

III

(Rättsakter som antagits i enlighet med fördraget om Europeiska unionen)

RÄTTSAKTER SOM ANTAGITS I ENLIGHET MED AVDELNING V I
FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN

RÅDETS GEMENSAMMA STÅNDPUNKT 2008/944/GUSP

av den 8 december 2008

om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA
GEMENSAMMA STÅNDPUNKT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt
artikel 15, och

av följande skäl:

- (1) Medlemsstaterna avser att utgå ifrån de gemensamma kriterier som beslutades av Europeiska rådet i Luxemburg 1991 och i Lissabon 1992 samt Europeiska unionens uppförandekod för vapenexport, som antogs av rådet 1998.
- (2) Medlemsstaterna inser att stater som exporterar militär teknik och krigsmateriel har ett särskilt ansvar.
- (3) Medlemsstaterna är fast beslutna att fastställa stränga gemensamma normer som ska uppfattas som miniminormer, i fråga om hantering av och återhållsamhet beträffande överföringar av militär teknik och krigsmateriel i alla medlemsstater samt att förstärka utbytet av relevant information för att uppnå ökad insyn.
- (4) Medlemsstaterna är fast beslutna att förhindra export av militär teknik och krigsmateriel som kan användas för internt förtryck eller internationell aggression eller bidra till regional instabilitet.
- (5) Medlemsstaterna avser att förstärka sitt samarbete och främja sin samsyn när det gäller export av militär teknik och krigsmateriel inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp).
- (6) Genom EU-programmet för att förebygga och bekämpa olaglig handel med konventionella vapen har kompletterande åtgärder vidtagits mot olagliga överföringar.

(7) Den 12 juli 2002 antog rådet gemensam åtgärd 2002/589/Gusp ⁽¹⁾ om Europeiska unionens bidrag för att bekämpa destabiliserande anhopning och spridning av handeldvapen och lätta vapen.

(8) Den 23 juni 2003 antog rådet gemensam åtgärd 2003/468/Gusp ⁽²⁾ om kontroll av vapenförmedling.

(9) Europeiska rådet antog i december 2003 en strategi mot spridning av massförstörelsevapen och i december 2005 en strategi för att bekämpa olaglig anhopning av och olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen och deras ammunition, vilket är ett tecken på ett ökat gemensamt intresse bland Europeiska unionens medlemsstater för ett samordnat angreppssätt när det gäller kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel.

(10) FN:s handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och undanröja samtliga aspekter av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen antogs 2001.

(11) FN:s register över konventionella vapen fastställdes 1992.

(12) Stater har, i enlighet med den rätt till självförsvar som erkänns i FN:s stadga, rätt att överföra medel för självförsvar.

(13) Medlemsstaternas önskan om att upprätthålla en försvarsindustri som en del av såväl sin industriella bas som sina försvarsinsatser erkänns.

⁽¹⁾ EGT L 191, 19.7.2002, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 156, 25.6.2003, s. 79.

- (14) Stärkandet av det europeiska försvarets tekniska och industriella bas bidrar till genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, särskilt den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitiken, och bör åtföljas av samarbete och samsyn på området för militär teknik och krigsmateriel.
- (15) Medlemsstaterna avser att skärpa Europeiska unionens exportkontrollpolitik för militär teknik och krigsmateriel genom att anta denna gemensamma ståndpunkt, som uppdaterar och ersätter Europeiska unionens uppförandekod för vapenexport som antogs av rådet den 8 juni 1998.
- (16) Den 13 juni 2000 antog rådet Europeiska unionens gemensamma militära förteckning som regelbundet ska revideras, med beaktande när så är lämpligt av liknande nationella och internationella förteckningar ⁽¹⁾.
- (17) Unionen måste säkerställa att den genomgående handlar samstämmigt i relationerna med omvärlden inom ramen för sin utrikespolitik, i enlighet med artikel 3 andra stycket i fördraget; i detta avseende noterar rådet kommissionens förslag till ändring av rådets förordning (EG) nr 1334/2000 av den 22 juni 2000 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export av produkter och teknik med dubbla användningsområden ⁽²⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Varje medlemsstat ska från fall till fall pröva de ansökningar som kommer in om exportlicens för varor som finns upptagna i EU:s gemensamma militära förteckning, omnämnd i artikel 12, mot bakgrund av kriterierna i artikel 2.
2. I de ansökningar om exportlicens som avses i punkt 1 ska följande ingå:
- Ansökningar om licenser för fysisk export, bl.a. sådana som gäller licenstillverkning av krigsmateriel i ett tredjeland.
  - Ansökningar om förmedlingslicenser.
  - Ansökningar om transiterings- eller omlastningslicenser.
  - Ansökningar om licenser för immateriell överföring av programvara och teknik, t.ex. genom elektroniska medier, fax eller telefon.

I medlemsstaternas lagstiftning ska det anges i vilka fall det krävs exportlicens med avseende på dessa ansökningar.

⁽¹⁾ Senast ändrad den 10 mars 2008, EUT C 98, 18.4.2008, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 159, 30.6.2000, s. 1.

Artikel 2

Kriterier

1. Kriterium ett: Respekt för medlemsstaternas internationella förpliktelser och åtaganden, särskilt de sanktioner som har antagits av FN:s säkerhetsråd eller av Europeiska unionen, avtal om icke-spridning och andra ämnen samt andra internationella förpliktelser.

En ansökan om exportlicens ska avslås om bifall skulle stå i strid med bl.a.

- a) medlemsstaternas internationella förpliktelser och deras åtaganden att upprätthålla vapenembargon som beslutats av Förenta nationerna, Europeiska unionen samt Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa,
- b) medlemsstaternas internationella förpliktelser enligt fördraget om icke-spridning av kärnvapen, konventionen om biologiska vapen och toxinvapen samt konventionen om kemiska vapen,
- c) medlemsstaternas åtagande att inte exportera truppminor (antipersonella minor) oavsett typ,
- d) medlemsstaternas åtaganden inom ramen för Australiengruppen, kontrollsystemet för missilteknik, Zanggerkommittén, gruppen av länder som levererar kärnmateriel, Wassenaar-arrangemanget och Haag-uppförandekoden mot spridning av ballistiska missiler.

2. Kriterium två: Respekten för de mänskliga rättigheterna i det slutliga bestämmelselandet samt det landets respekt för internationell humanitär rätt

— Efter att ha bedömt mottagarlandets inställning till relevanta principer i internationella instrument som rör de mänskliga rättigheterna, ska medlemsstaterna inta följande hållning:

- a) De ska inte utfärda exportlicens om det föreligger uppenbar risk att den militära teknik eller den krigsmateriel som ska exporteras kan komma att användas för internt förtryck.
- b) De ska från fall till fall och med beaktande av den militära teknikens eller krigsmaterielens art vara särskilt försiktiga och uppmärksamma vid utfärdandet av licenser till länder där allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna har konstaterats av behöriga organ inom Förenta nationerna, av Europeiska unionen eller av Europarådet.

Teknik eller materiel som kan komma att användas för internt förtryck anses i detta sammanhang inbegripa bl.a. teknik eller materiel där det är bevisat att den tilltänkta slutanvändaren har använt sådan eller liknande teknik eller materiel för internt förtryck, eller när det finns skäl att tro att tekniken eller materielen kommer att användas till andra ändamål eller av annan slutanvändare än vad som uppgivits, och användas för internt förtryck. I linje med artikel 1 i denna gemensamma ståndpunkt ska teknikens eller materielens art beaktas noggrant, särskilt om den är avsedd för interna säkerhetsändamål. Internt förtryck anses inbegripa bl.a. tortyr och annan grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning, summariska eller godtyckliga avrättningar, försvinnanden, godtyckliga gripanden och andra allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheter och de grundläggande friheter som anges i de relevanta internationella instrument som rör de mänskliga rättigheterna, inklusive den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter.

— Efter att ha bedömt mottagarlandets inställning till relevanta principer i internationella instrument som rör internationell humanitär rätt, ska medlemsstaterna

- c) inte utfärda exportlicens om det föreligger uppenbar risk att den militära teknik eller den krigsmateriel som ska exporteras kan komma att användas vid allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt.

3. Kriterium tre: Den interna situationen i det slutliga bestämmelslandet som en följd av existerande spänningar och väpnade konflikter.

Medlemsstaterna ska inte utfärda exportlicens för militär teknik eller krigsmateriel som skulle kunna utlösa eller förlänga väpnade konflikter eller förvärra existerande spänningar eller konflikter i det slutliga bestämmelslandet.

4. Kriterium fyra: Bevarande av regional fred, säkerhet och stabilitet.

Medlemsstaterna ska inte utfärda exportlicens om det finns en uppenbar risk för att den avsedda mottagaren skulle använda den militära teknik eller den krigsmateriel som ska exporteras på ett aggressivt sätt mot ett annat land eller hävda ett territoriellt krav med våld. När medlemsstaterna överväger dessa risker ska de bl.a. beakta

- a) om någon väpnad konflikt pågår eller sannolikt kommer att uppstå mellan mottagarlandet och ett annat land,
- b) om det föreligger något territoriellt krav på ett angränsande land som mottagarlandet tidigare försökt eller hotat att genomdriva med våld,

- c) om det är sannolikt att den militära tekniken eller krigsmaterielen kommer att användas för något annat än mottagarens legitima nationella säkerhets- och försvarsändamål,

- d) att den regionala stabiliteten inte får påverkas negativt på något avgörande sätt.

5. Kriterium fem: Den nationella säkerheten för medlemsstaterna och de territorier i fråga om vilka en medlemsstat är ansvarig för de yttre förbindelserna, samt för vänligt sinnade och allierade länder.

Medlemsstaterna ska beakta

- a) den möjliga inverkan som den militära teknik eller den krigsmateriel som ska exporteras kan ha på egna, en annan medlemsstats eller vänligt sinnade och allierade länders försvars- och säkerhetsintressen, samtidigt som de erkänner att denna faktor inte får påverka deras beaktande av kriterierna om respekt för de mänskliga rättigheterna och om regional fred, säkerhet och stabilitet,

- b) risken för att den berörda militära tekniken eller krigsmaterielen kommer att användas mot deras egna styrkor eller mot styrkor från andra medlemsstater eller vänligt sinnade och allierade länder.

6. Kriterium sex: Köparlandets uppträdande gentemot det internationella samfundet, i synnerhet i fråga om dess attityd till terrorism, arten av dess allianser och dess respekt för internationell rätt.

Medlemsstaterna ska bl.a. beakta köparlandets tidigare uppträdande i fråga om

- a) dess stöd till eller uppmuntran av terrorism och internationell organiserad brottslighet,
- b) dess uppfyllande av sina internationella åtaganden, i synnerhet i fråga om icke-användning av våld och uppfyllande av internationell humanitär rätt,
- c) dess engagemang för icke-spridning och andra former av vapenkontroll och nedrustning, särskilt undertecknande, ratificering och genomförande av relevanta konventioner om vapenkontroll och nedrustning enligt led b i kriterium ett.

7. Kriterium sju: Om det föreligger risk för att den militära tekniken eller krigsmaterielen kommer att avledas till annat ändamål inom köparlandet eller återexporteras på oönskade villkor.

Vid bedömning av den inverkan som den militära teknik eller den krigsmateriel som ska exporteras kan ha på mottagarlandet och risken för att sådan militär teknik eller materiel kan avledas till en oönskad slutanvändare eller till oönskad slutanvändning, ska följande beaktas:

- a) Mottagarlandets legitima försvarsintressen och inhemska säkerhetsintressen, inbegripet eventuellt deltagande i Förenta nationernas eller andra fredsbevarande insatser.
- b) Mottagarlandets tekniska förmåga att använda sådan teknik eller materiel.
- c) Mottagarlandets förmåga att utöva effektiv exportkontroll.
- d) Risken att sådan teknik eller materiel kommer att återexporteras till oönskade bestämmelseorter och om mottagarlandet tidigare har respekterat bestämmelser om återexport eller förhandssamtycke till återexport som den exporterande medlemsstaten anser lämpliga att införa.
- e) Risken för att sådan teknik eller materiel kommer att avledas till terroristorganisationer eller enskilda terrorister.
- f) Risken för "reverse engineering" eller icke avsedd tekniköverföring.

8. Kriterium åtta: Den exporterade militära teknikens eller materielens förenlighet med mottagarlandets tekniska och ekonomiska förmåga, med beaktande av det önskvärda i att stater får sina legitima behov på säkerhets- och försvarsområdet tillgodosedda med minsta möjliga användning av mänskliga och ekonomiska resurser till krigsmateriel.

Medlemsstaterna ska, mot bakgrund av informationen från relevanta källor såsom Förenta nationernas utvecklingsprogram, Världsbanken, Internationella valutafonden samt rapporter från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, beakta huruvida den tilltänkta exporten allvarligt skulle hindra en hållbar utveckling i mottagarlandet. De ska i detta sammanhang beakta mottagarlandets relativa nivå på militära och sociala utgifter och även ta hänsyn till eventuellt bistånd från EU eller bilateralt bistånd.

Artikel 3

Denna gemensamma ståndpunkt ska inte påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa en mer restriktiv nationell politik.

Artikel 4

1. Medlemsstaterna ska översända utförlig information om de ansökningar om exportlicenser som har avslagits i enlighet med kriterierna i denna gemensamma ståndpunkt tillsammans

med en förklaring varför ansökan har avslagits. Innan någon medlemsstat beviljar en licens som en annan medlemsstat eller andra medlemsstater har vägrat bevilja för en i huvudsak identisk transaktion under de senaste tre åren, ska den först samråda med den eller de medlemsstater som avlog ansökan (ansökningarna). Om medlemsstaten efter dessa samråd ändå beslutar att bevilja licens ska den underrätta den eller de medlemsstater som avlog ansökan (ansökningarna) om detta och därvid utförligt förklara sina egna skäl.

2. Varje medlemsstat ska själv fatta beslutet att tillåta eller vägra överföring av militär teknik eller krigsmateriel. En ansökan om licens ska anses ha avslagits när medlemsstaten har vägrat att tillåta den faktiska försäljningen eller exporten av den berörda militära tekniken eller krigsmaterielen, om försäljning i annat fall skulle ha ägt rum, eller när den har vägrat att sluta det relevanta avtalet. För detta ändamål kan ett anmälningspliktigt avslag, i enlighet med nationella förfaranden, innefatta avslag på en ansökan om tillstånd att inleda förhandlingar eller ett nekande svar på en formell inledande förfrågan om en särskild beställning.

3. Medlemsstaterna ska behandla sådana avslag och samråd konfidentiellt och inte använda dem för att uppnå kommersiella fördelar.

Artikel 5

Exportlicenser ska endast beviljas på grundval av tillförlitlig förhandskunskap om slutanvändningen i det slutliga bestämmelselandet. Detta kommer i allmänhet att kräva ett noga kontrollerat slutanvändarintyg eller lämplig dokumentation och/eller någon form av officiellt tillstånd utfärdat av det slutliga bestämmelselandet. När medlemsstaterna bedömer ansökningar om licenser för att exportera militär teknik eller krigsmateriel för tillverkning i ett tredjeland ska de särskilt beakta möjligheten att slutprodukten kommer att användas i framställningslandet, och risken för att slutprodukten kommer att avledas eller exporteras till en oönskad slutanvändare.

Artikel 6

Kriterierna i artikel 2 i denna gemensamma ståndpunkt samt det samrådsförfarande som föreskrivs i artikel 4 ska, utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EG) nr 1334/2000, också gälla medlemsstaterna med avseende på varor och teknik med dubbla användningsområden, enligt specifikationen i bilaga I till förordning (EG) nr 1334/2000, när det finns rimlig anledning att anta att slutanvändaren av varorna och tekniken kommer att vara de väpnade styrkorna eller den interna säkerhetstjänsten eller liknande enheter i mottagarlandet. Hänvisningar i denna gemensamma ståndpunkt till militär teknik eller krigsmateriel ska uppfattas som att de omfattar sådana varor och sådan teknik.

Artikel 7

I syfte att göra denna gemensamma ståndpunkt så effektiv som möjligt ska medlemsstaterna arbeta inom ramen för Gusp för att förstärka samarbetet och främja samsynen på exporten av militär teknik och krigsmateriel.

Artikel 8

1. Varje medlemsstat ska konfidentiellt översända till de övriga medlemsstaterna en årlig rapport om sin export av militär teknik och krigsmateriel och sitt genomförande av denna gemensamma ståndpunkt.

2. EU:s årliga rapport, som bygger på bidrag från alla medlemsstater, ska läggas fram för rådet och offentliggöras i C-serien av *Europeiska unionens officiella tidning*.

3. Dessutom ska varje medlemsstat som exporterar militär teknik eller materiel som är upptagen i EU:s gemensamma militära förteckning offentliggöra en nationell rapport om sin export av militär teknik eller krigsmateriel, vars innehåll i förekommande fall ska överensstämma med nationell lagstiftning, samt lämna den information som anges i användarguiden till EU:s årliga rapport om genomförandet av denna gemensamma ståndpunkt.

Artikel 9

När så är lämpligt ska medlemsstaterna inom ramen för Gusp gemensamt bedöma situationen för de möjliga eller faktiska mottagarna av exporten av militär teknik och krigsmateriel från medlemsstaterna mot bakgrund av principerna och kriterierna i denna gemensamma ståndpunkt.

Artikel 10

Även om medlemsstaterna, om så är lämpligt, också får beakta den tilltänkta exportens inverkan på de egna ekonomiska, sociala, kommersiella och industriella intressena, ska dessa faktorer inte påverka tillämpningen av ovan nämnda kriterier.

Artikel 11

Medlemsstaterna ska göra sitt yttersta för att uppmuntra andra stater som exporterar militär teknik eller krigsmateriel att tillämpa kriterierna i denna gemensamma ståndpunkt. De ska regelbundet utbyta erfarenheter med de tredjeländer som tillämpar kriterierna om sin politik för kontroll av export av mi-

litär teknik och krigsmateriel och om tillämpningen av kriterierna.

Artikel 12

Medlemsstaterna ska se till att deras nationella lagstiftning möjliggör kontroll av exporten av all teknik och materiel på EU:s gemensamma militära förteckning. EU:s gemensamma militära förteckning ska utgöra referenspunkt för medlemsstaternas nationella förteckningar över militär teknik och krigsmateriel men ska inte ersätta dem direkt.

Artikel 13

Användarguiden för den Europeiska uppförandekoden för export av krigsmateriel, som regelbundet ses över, ska tjäna som vägledning vid genomförandet av denna gemensamma ståndpunkt.

Artikel 14

Denna gemensamma ståndpunkt får verkan samma dag som den antas.

Artikel 15

Denna gemensamma ståndpunkt ska ses över tre år efter antagandet.

Artikel 16

Denna gemensamma ståndpunkt ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdad i Bryssel den 8 december 2008.

På rådets vägnar

B. KOUCHNER

Ordförande